

Josef Václav Frič

český politik, básník, publicista

* 5. 9. 1829 Praha, + 14. 10. 1890 tamtéž

J. V. Frič byl synem pražského advokáta a předního vlastence J. F. Friče. Fričova rodina byla jedním ze společenských středisek českých vlastenců, a tak měl Josef Václav možnost již jako chlapec poznat výkvět českého kulturního a vlasteneckého života. Ovlivněn prostředím, ve kterém vyrůstal, se již v době studií na akademickém gymnáziu v Praze rozhodl stát básníkem, "věštcem budoucnosti a vychovatelem lidu". Hořící touhou proslavit se prací pro vlast a přesvědčen, že je povolán k vykonání věcí velikých, byl silně ovlivněn dobovým romantismem, který se projevoval v jeho literární tvorbě i životě.

V revolučním roce 1848 se Frič, tehdy student filosofie, stal mluvčím radikální části českého studentského spolku Slávie, a když vypuklo v Praze povstání, patřil spolu s Johannem Rittigem a dalšími k vůdčím studentů bojujících na barikádách v Klementinu a okolí. Po porážce povstání uprchl před hrozícím zatčením do Chorvatska. Zde vstoupil do oddílu slovenských dobrovolníků a zúčastnil se v jejich řadách výpravy na Slovensko. Začátkem roku 1849 se vrátil do Prahy. S radikálními studenty založil spolek Českomoravské bratrstvo a zapojil se do příprav povstání inspirovaného Bakuninem. Spolu s dalšími byl 10. května 1851 odsouzen pro zločin velezrady na 18 let. Lépe tak dopadli ti z Fričových přátel a spolubojovníků, kteří raději zvolili exil. Patřil k nim pozdější srbský generál František A. Zach i kníže Rudolf Thurn-Taxis, který se uchýlil do Bulharska.

J. V. Frič si trest odbyval v uherské pevnosti Komárno, kde vzniklo mnoho jeho literárních děl. Amnestií v dubnu 1854 mu byl zbytek trestu prominut.

Po návratu domů se Frič spolu se Sabinou marně snažili o vydávání časopisu. V roce 1855 se mu však podařilo vydat almanach Lada-Nióla, ve kterém mladí autoři (ze starších jen Němcová) manifestovali své národní a demokratické smýšlení. Byl spoluiniciátorem vytvářející se skupiny "májovců" a autorsky i redakčně se podílel na přípravě almanachu Máj (květen 1858).

V srpnu 1858 byl Frič "pro své nenapravitelné chování" internován v sedmihradském městě Déeši. Od března 1859, když vláda vyhověla jeho žádosti o vystěhování, žil Frič více než dvacet let v emigraci. V 60. letech působil postupně v Londýně, Paříži a Berlíně a vedl neúnavný boj proti Rakousku. Doufal, že v Evropě dojde k výrazným revolučním či mocenským přeměnám, které umožní vytvoření samostatného českého státu. Proto navazoval styky s představiteli revolučního hnutí (Hercenem, Bakuninem, Kossuthem, Garibaldim, vůdci polského povstání) i evropskými státníky a snažil se je získat pro myšlenku české samostatnosti. Vyvinul také mnoho úsilí k tomu, aby seznámil veřejnost západních států se snahami pro ni téměř neznámého českého národa. Ne všechny Fričovy akce byly šťastné. Platí to především o plánu využít prusko-rakouské války v roce 1866 k vytvoření samostatného českého státu pod patronací Pruska, odmítnutém českými politiky i veřejností. Jen krátkou dobu se Fričovi dařilo vydávat časopis, jímž chtěl ovlivňovat politickou situaci doma (1861 - Čech, 1868 - Blaník).

Fričovy představy a plány se ukázaly být nereálné. Beznadějnost jeho činnosti, únava, životní strádání i touha žít doma se svou rodinou přinutily Friče svůj boj vzdát. V 70. letech žil v Budapešti a Záhřebu a snažil se získat souhlas rakouské vlády k návratu domů. Podařilo se to až v roce 1880. Po návratu do Prahy se Frič setkal s prostředím, s kterým si nerozuměl. Našel zde "generace jiné, s jinými tužbami, jdoucí po jiných cestách" (Machar). Vydával svá literární díla, která byla přijímána s rozpačitou úctou, psal do mladočeských listů, ale v politickém životě se výrazněji neuplatnil.

Literární dílo J. V. Friče je velmi rozsáhlé. Nejznámější z jeho tvorby jsou čtyřsvazkové Paměti a sbírka politických básní Písně z bašty.